

Statsforvalteren i Agder

Forslag til vern av Iverstadjellet
naturreservat, utvidelse av Vakerknatten og
Nøklefjell naturreservat og Urfjellheia og
Dalsheia naturreservat

i

Risør og Tvedestrand kommuner

Agder fylke

Utkast til verneplan for skog
Høringsutgave desember 2022

Innholdsfortegnelse

Høring av verneplaner	3
Innledning	3
Naturfaglige registreringer	3
Iverstadjellet naturreservat	3
Vakerknatten og Nøklefjell naturreservat (utvidelse)	4
Urfjellheia og Dalsheia naturreservat (utvidelse)	4
Verneform	4
Hva medfører vernet?	5
Verneforskrift og restriksjonsnivå	5
Generelle kommentarer til bestemmelsene i verneforskriftene	5
Inngrep	5
Planteliv	6
Dyreliv	6
Friluftsliv	6
Motorferdsel	6
Skjøtsels- og forvaltningsplaner	7
Generelle unntaksbestemmelser	7
Forvaltningsmyndighet	8
Økonomisk erstatning	8
Verneprosessen	8
Oppstart av verneprosess	8
Endringer etter oppstartsmelding	8
Sammendrag av innkomne innspill	8
Statsforvalterens kommentarer til innspillene	9
Områdebeskrivelser	10
Iverstadjellet naturreservat	10
Urfjellheia og Dalsheia naturreservat - utvidelse	10
Vakerknatten og Nøklefjell naturreservat – utvidelse	11
Verneforskrifter	12
Forskrift om vern av Iverstadjellet naturreservat, Risør kommune, Agder	12
Forskrift om vern av Urfjellheia og Dalsheia naturreservat, Risør kommune, Agder	15
Forskrift om vern av Vakerknatten og Nøklefjell naturreservat, Tvedestrand kommune, Agder	18

Høring av verneplaner

Statsforvalteren i Agder legger med dette, forslag til vern av Iverstadjellet naturreservat samt utvidet vern av Vakerknatten og Nøklefjell naturreservat og Urfjellheia og Dalsheia naturreservat ut på lokal og sentral høring. De aktuelle områdene ligger i Risør og Tvedestrand kommuner.

Verneplanen sendes på høring etter avtale med Miljødirektoratet.

Innspill til verneforslaget sendes skriftlig til Statsforvalteren i Agder innen 30.01.2023

Innledning

Gjennom behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Per januar 2022 er 5,2 % av all skog og av dette 3,9 % av den produktive skog i Norge vernet, jf. tall fra NIBIO. Dette er langt mindre enn andre land i Europa. Forskernes nasjonale anbefaling er at 4,6 % av det produktive skogarealet vernes. St.meld. nr. 25 trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for en opptrapping av skogvernet. Blant annet at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene fra en rapport fra NINA og Skogforsk, «Evaluering av skogvernet i Norge» (Framstad mfl. 2002). Stortinget har videre satt seg som mål å verne 10 % skogareal. Opptrappingen av skogvernet er en viktig del av Norges bidrag for å stanse tap av biologisk mangfold. Norge har forpliktet seg til å ta vare på vårt biologiske mangfold gjennom nasjonale målsettinger og internasjonale avtaler. Vern av skogområder skal bidra til et representativt vern av skogtyper og sikre trua arter og naturtyper i norsk skog. Norge har stor variasjon av skogtyper, også skogtyper som er internasjonalt sjeldne. Nær 50 prosent av de trua og nær trua artene i Norge lever i skog.

Regjeringens arbeid med vern av skog foregår nå etter to hovedlinjer: Frivillig vern av skog og vern av skog på statens grunn. I Stortingsmeldingen blir begge strategiene trukket fram som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge.

Frivillig vern innebærer at skogeier(e) tilbyr staten vern av egen skog. Arbeidet skjer i et nært samarbeid mellom Norges skogeierforbund og miljøvernmyndighetene. Miljøvernmyndighetene vurderer tilbudet og iverksetter naturfaglige registreringer for å kartlegge verneverdier. Om det etter en slik registrering er aktuelt å fremme et verneforslag for det aktuelle arealet så vil det bli gjennomført forhandlinger med grunneier om avgrensning, verneforskrifter og økonomisk erstatning. Når staten og grunneier er kommet til enighet om disse punktene vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Alle verneforslagene omtalt i denne verneplanen er et resultat av tilbud om frivillig vern av skog fra grunneier(e).

Naturfaglige registreringer

Iverstadjellet naturreservat

Naturfaglige kvaliteter og verneverdier i foreslåtte Iverstadjellet naturreservat ble kartlagt av Rådgivende Biologer over flere dager høsten 2020 og i juni 2021. Det foreslåtte utvidelsesområdet av Vakerknatten og Nøklefjell naturreservat ble også kartlagt av Rådgivende biologer i oktober 2020. Verdiene er beskrevet i forbindelse med Miljødirektoratets kartleggingsprosjekt «Frivillig vern».

Verneforslaget for Iverstadjellet består av to delområder, og omfatter et rikere, lavereliggende område med variert skogstruktur. Verneverdiene i reservatet er knyttet til større kjerneområder med gammel og storvokst, rik edelløvskog og gammel eikeskog med lågurtutforming. Ellers i området

finnes det mindre lommer med gammel ospedominert skog og et mindre kjerneområde med lågurt-hasselkratt. Området er også rikt på trua og krevende sopparter knyttet til eldre, kontinuitetspreket lågurt-eikeskog. Den trua naturtypen frisk rik edelløvsog (NT) finnes også i flere større, sammenhengende partier innenfor det foreslåtte verneområder. Iverstadfjellet naturreservat vil bidra til å dekke opp mangler i skogvernet i Agder knyttet til gammel og storvokst rik edelløvsog og gammel eikeskog inkludert lågurt-eikeskog.

Vakerknatten og Nøklefjell naturreservat (utvidelse)

Foreslått vern av Vakerknatten og Nøklefjell naturreservat innebærer en vestlig utvidelse av reservatet som er fremmet for vern av Statsforvalteren. Verneverdiene i utvidelsesområdet, er i likhet med tidligere verneforslag, knyttet til rik edelløvsog av lågurt-eikeskogutforming. En større andel av denne eikeskogen er så rik, at den utgjør den rødlista naturtypen lågurtedelløvsog (VU). Det er registrert to kjerneområder av denne skogtypen nord i det tilbudet arealet, mens de to andre kjerneområdene supplerer allerede registrerte verneverdier.

Urfjellheia og Dalsheia naturreservat (utvidelse)

Den foreslåtte utvidelsen av Urfjellheia og Dalsheia naturreservat, omfatter to naturtypelokaliteter som er kartlagt etter metodikken i DN-håndbok 13. Den ene lokaliteten er en rik edelløvsog (A-verdi), kartlagt gjennom den nasjonale edelløvsogs-kartleggingen i 2010, mens en mindre lokalitet med granblandingsskog (A-verdi) er kartlagt i 2013. Utvidelsesområdet ligger på østsiden av Sandvann, sør for Dalsheia, og omfatter en av de rikeste eik-lindeskogene på finkornet rasmark på Sørlandet. Edelløvskogen innenfor naturtypelokaliteten er en spesielt rik og velutviklet eik-lindeskog, i hovedsak som en overgangstype mellom rik rasmarklindeskog og rik lågurteikeskog. Lokaliteten har en frodig og artsrik edelløvsogsflora, og et stort potensial for funn av trua jordboende sopp. Helt sør i det foreslåtte utvidelsesområdet finner vi en rikere type boreonemoral granblandingsskog med langt framskredet naturskogspreget. Området vil bidra til å oppfylle manglene i skogvernet i Agder knyttet til rik edelløvsog.

Kartleggingsrapportene beskriver naturgrunnlag, vegetasjon, skogstruktur og påvirkning samt fremmer forslag til avgrensning av aktuelt verneområde. I rapporten finner man også en verdivurdering og nærmere beskrivelse av registrerte kjerneområder. Verdivurderingen tar utgangspunkt i en rekke kriterier som områdets urørthet, forekomst av død ved og gamle trær, treslagsvariasjon, rikhet, arrondering og forekomster av sjeldne og trua arter. Verdivurderingen er foretatt etter Miljødirektoratets tidligere metodikk for kartlegging av verneverdier i skog samt vurderinger og verdisetting av verneområder.

For nærmere beskrivelse av de foreslåtte verneområdene samt hovedinnholdet i den naturfaglige registreringen, viser vi til områdebeskrivelsen på slutten av høringsdokumentet.

Verneform

Skogområder som inngår i ordningen med frivillig vern skal normalt fredes som naturreservat, etter naturmangfoldloven § 37. Vern av de foreslåtte områdene på Iverstadfjellet, ved Urfjellheia og Dalsheia og ved Vakerknatten og Nøklefjell, vil bevare en bestemt type natur i form av rik edelløvsog av ulike utforminger (alm-lindeskog, lågurtedelløvsog), gammel eikedominert skog, gammel ospedominert skog og gammel barskog. Videre vil områdene ha en viktig funksjon som leveområde for flere krevende og trua arter knyttet hovedsakelig til stående og liggende død ved av eik og osp samt rikere treslag som alm og lind. Opprettelse av Iverstadfjellet naturreservatet, og utvidet vern som foreslått for Vakerknatten og Nøklefjell naturreservat samt Urfjellheia og Dalsheia

naturreservat, tilfredsstillt etter vår vurdering vilkårene i naturmangfoldloven (nml.) § 37 om områder som kan vernes som naturreservat.

Hva medfører vernet?

Ved vern av skog som naturreservat legges det vekt på at det er hele økosystemet og de økologiske prosessene som skal vernes. Verneformålet innebærer at det skal skje en naturlig utvikling dvs. at de naturlige økologiske prosessene i området skal kunne skje uforstyrret.

Et vernevedtak vil få konsekvenser for fremtidig bruk og hvilke aktiviteter som kan foregå i området. Alle tiltak som kan føre til endringer i naturmiljøet vil være forbudt. Skogsdrift, skogskjøtsel, uttak av ved, nydyrking, drenering/grøfting og andre aktiviteter samt oppføring av bygninger vil ikke være tillatt. Motorisert ferdsel er i utgangspunktet også forbudt. En del tiltak som kunne gjennomføres tidligere, vil være søknadspliktige etter at et vedtak om vern er fattet. I fellesskap vil søker og forvaltningsmyndighet ofte komme fram til løsninger som gjør at det ønskede tiltaket kan gjennomføres uten å komme i konflikt med verneformålet. For enkelte søknadspliktige tiltak kan det gis tillatelser som gjelder for flere år om gangen, for eksempel til oppkjøring av skiløyper og lignende. Tradisjonelle friluftslivsaktiviteter som vanlig ferdsel til fots og på ski, jakt og plukking av bær og sopp vil kunne foregå som tidligere.

Verneforskrift og restriksjonsnivå

Statsforvalteren har utarbeidet forslag til verneforskrifter for de tre naturreservatene som nå sendes på høring, sammen med utkast til vernekart. Nye forhold som blir kjent om verneområdene og innspill som kommer inn i forbindelse med den sentrale høringen, kan føre til at det blir gjort ytterligere tilpasninger av verneforskriften og/eller justering av vernekart etter høringsperioden er gått ut. Det er derfor viktig at høringsinstansene kommer med konkrete innspill, både til verneforskriften og til vernekartet. Mulighet for justering av verneforskrift og vernekart blir vurdert opp mot hensynet til verneformålet i hvert enkelt tilfelle.

Generelle kommentarer til bestemmelsene i verneforskriftene

Den lokale verneforskriften gir en nøyaktig oversikt over hvilke tiltak og aktiviteter som kan gjennomføres i det verneområdet forskriften gjelder for, og om et tiltak er søknadspliktig eller ikke. Nedenfor gis det noen generelle kommentarer til forskriften.

Inngrep

Verneforskriften legger opp til at gjennomføring av tiltak som kan endre naturmiljøet er forbudt. Bestemmelsen inkluderer anlegg av ulike slag (midlertidige og faste), men også andre typer tiltak som uttak og oppfylling av masse, henleggelse av avfall og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Det er ikke tillatt å føre opp nye bygg som for eksempel hytter eller jaktbuer i reservatene. Eksisterende bygninger kan vedlikeholdes opp til den standarden de har på vernetidspunktet, men det legges ikke opp til oppgradering og/eller standardheving. I de få tilfellene det åpnes for gjenoppføring av bygninger i naturreservatene, forutsettes det at dette skjer innenfor rammen av den størrelse og utforming som bygningen hadde på vernetidspunktet, og at det søkes om dispensasjon fra vernebestemmelsene. Vedlikehold av anlegg som er i bruk på fredningstidspunktet er tillatt. Anlegg viser her til eksisterende skogsbil/traktorveier/traktorsleper, kulturminner, dammer, bruer, stier, klopper med mer. Eksempelvis innebærer dette at eksisterende traktorveier og stier kan ryddes og holdes åpne tilsvarende det som var tilstanden ved vernetidspunktet. Eksisterende turstier kan også

fortsatt merkes uten noen videre søknadsbehandling. Rydding og merking av nye stier vil imidlertid være søknadspliktig.

Gjennom verneprosessen vil Statsforvalteren vurdere hvilke stier og traktorveier/traktorslep som skal kunne vedlikeholdes. Disse vil som regel bli tegnet inn i vernekartet. For at eldre traktorveier skal kunne vedlikeholdes må de ha et lovlig og reelt bruksformål utover uttransport av felt storvilt. Statsforvalteren minner om at traktorveier som regel er anlagt i forbindelse med drift av skogen. Ved et vern av området vil skogsdrift ikke være tillatt og behovet for å vedlikeholde denne type drifteveier faller derfor også som regel bort. Det kan gis unntak i de tilfeller der skogsdrift på bakenforliggende eiendom krever bruk av eksisterende traktor/skogsbilvei.

Det bemerkes at plan- og bygningslovens (pbl.) bestemmelser vil gjelde i tillegg til bestemmelsene i verneforskriften, men at det ikke kan gis tillatelser utover det som er tillatt etter vernereglene.

Planteliv

Vernebestemmelsene legger opp til en generell plantelivsfredning som inkluderer all vegetasjon i de aktuelle reservatene. Det understrekes at forbudet mot plukking av planter også gjelder planter som kan brukes i matlaging, som for eksempel ramsløk. Det er heller ikke tillatt å så eller plante trær og annen vegetasjon. Plukking av bær og matsopp er fremdeles tillatt som før, og det vil også være tillatt å gjøre opp bål dersom en samler små tørrkvist fra bakken eller bruker medbrakt ved.

Dersom plukkhogst inngår som nødvendig skjøtselstiltak for å opprettholde verneverdiene, vil dette være tillatt.

Dyreliv

Det er lagt opp til en generell dyre- og fuglelivsfredning i naturreservatene. Fredningen gjelder også reirplasser og hiområder inkludert beverhytter. Det er imidlertid åpnet opp for jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk forutsatt at det foreligger tillatelse fra grunneier.

Friluftsliv

Ferdseil til fots og på ski i verneområdet er tillatt. Ut fra en generell vurdering av faren for forstyrrelser og slitasje på markvegetasjonen, er sykling, ridning samt bruk av hest og kjerre forbudt i de foreslåtte verneområdene utenom på eksisterende stier og traktorveier.

Det er heller ikke tillatt å bruke naturreservatene til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer. Hva som regnes for å være et stort arrangement blir vurdert i hvert enkelt tilfelle, ut fra omfanget av arrangementet og av påvirkning og risiko for skade og/eller slitasje på verneverdiene. Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til at enkelte større arrangementer kan gjennomføres i reservatene. Ved utforming av slike søknader anbefaler vi at det tas kontakt med forvaltningsmyndigheten før søknaden sendes inn for å avklare hva denne må inneholde.

Dersom det over tid viser seg at tillatt ferdsel er i strid med verneformålet, kan Miljødirektoratet, ved forskrift forby eller regulere ferdselen i hele eller deler av reservatene. Utarbeidelse og eventuell innføring av en slik forskrift følger forvaltningslovens regler.

Motorferdsel

I utgangspunktet er all motorisert ferdsel i naturreservater forbudt. Tradisjonelt er en stor del av verneområdene benyttet i forbindelse med storviltjakt (elg og hjort), og det kan derfor være aktuelt med tilpasninger av verneforskriften med hensyn til uttransport av felt elg/hjort på eksisterende

traktorveier og i terrenget generelt. I rene skogområder med liten fare for at det kan oppstå kjøreskader, foreslås det et generelt unntak i verneforskriften om at lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, kan brukes for uttransport av storvilt dersom det er nødvendig. Jernhest og elgtrekker regnes som et slikt kjøretøy, og kan derfor og så benyttes i naturreservater. I noen tilfeller kan det også åpnes for at eksisterende godkjente traktorveier og eller traktorslep som tegnes inn i vernekartet kan benyttes til kjøring med traktor/ATV for uttransport av felt storvilt. Statsforvalteren presiserer at dette kun gjelder kjøring på traktorvei/traktorslep som fremgår av vernekartet og ikke i terrenget ellers. Det vil for eksempel ikke være anledning til å benytte ATV eller traktor for å transportere jegere ut til avsidesliggende jaktposter i naturreservatet eller ved kjøring gjennom verneområdet.

I forbindelse med gjennomføring av nødvendig vedlikehold på eksisterende traktorveier i naturreservater, vil det i enkelte tilfeller kunne oppstå et behov for bruk av motorkjøretøy. Verneforskriften åpner for at motorferdsel på eksisterende traktorveier i forbindelse med nødvendig vedlikehold kan tillates, men da etter godkjent søknad om dispensasjon fra vernereglene. Det samme gjelder i forbindelse med nødvendig motorferdsel ved gjennomføring av vedlikehold på eksisterende bygninger som er i bruk på vernetidspunkt.

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag med tilhørende forskrift gjelder i tillegg til disse bestemmelsene, men gir ikke tillatelse ut over det vernereglene fastsetter. I de fleste tilfeller der det gis dispensasjon for motorferdsel etter verneforskriften, må det også søkes om tillatelse til motorferdsel hos kommunen etter lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. Verneforskriften endrer ikke grunneieres rett til å nekte/regulere motorferdsel på egen grunn.

Skjøtsels- og forvaltningsplaner

Verneformålet i de tre foreslåtte verneområdene som nå legges ut til høring, er knyttet opp mot å frede alt naturlig plante- og dyreliv, og at skogen si størst mulig grad skal få utvikle seg i retning naturskog gjennom fri utvikling uten inngrep. Natur- og artsmangfoldet i de foreslåtte naturreservatene er ikke knyttet opp mot kulturbetingete naturtyper, og vi vurderer derfor det totale skjøtselsbehovet til å være relativt lite. Dersom en over tid vurderer at verneverdiene trues, åpner forslag til verneforskrift for at det kan gjennomføres nødvendige skjøtselstiltak for å ivareta verneverdiene og at det kan gis dispensasjon for uttak av etablerte plantefelt. I utkast til verneforskrift åpnes det også for at det kan utarbeides forvaltningsplan for reservatene. Statsforvalteren vil vurdere behovet for utarbeidelse av forvaltningsplan etter at verneprosessen er gjennomført.

Etter et eventuelt vedtak om fredning av Iverstadjellet naturreservat, utvidelse av Vakerknatten og Nøklefjell naturreservat samt Urfjellheia og Dalsheia naturreservat, vil vernegrensen bli merket i marka med standardiserte grensemerker og skilt. Det kan også bli satt opp tavler med utfyllende informasjon om naturverdier samt gjeldende verneforskrifter og avgrensning av området. Statens Naturoppsyn, vil etter at verneområdene er opprettet, få ansvar for å drive oppsyn i de aktuelle naturreservatene.

Generelle unntaksbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. nml. § 48. Statsforvalteren påpeker at «vesentlige samfunnsinteresser» forstås som tiltak av nasjonal betydning. Statsforvalteren presiserer at det først og fremst er tiltak som ikke er vurdert konkret i

løpet av verneprosessen, som skal behandles etter denne dispensasjonsbestemmelsen. Det skal derfor også svært mye til for at det skal kunne gis dispensasjon til gjennomføring av nye tiltak innenfor et vedtatt vernet område.

Forvaltningsmyndighet

Statsforvalteren har tradisjonelt vært tillagt forvaltningsansvaret for verneområder i Norge. Det foregår nå en prosess hvor kommunene er tilbudt forvaltningsmyndigheten over visse typer verneområder innenfor kommunens grenser. Hvem som vil bli forvaltningsmyndighet for de tre aktuelle skogområdene som er omtalt i denne høringen, vil bli endelig bestemt av Miljødirektoratet kort tid etter at vernevedtaket er fattet.

Økonomisk erstatning

Etter reglene i naturmangfoldloven (jf. §§ 50 og 51) har eiere og rettighetshavere til eiendom som blir fredet som naturreservat krav på erstatning for økonomisk tap som følge av vernevedtaket. Arbeidsformen frivillig vern innebærer at det forhandles om avtaler med de berørte grunneierne. Det har vært gjennomført takstbefaringer for alle de tre områdene som nå legges ut til høring. Befaringene ble gjennomført i Iverstadfjellet i mars og april 2021, utvidelsesområdet Urfjellheia og Dalsheia ble befart i desember 2021 og Vakerknatten og Nøklefjell i slutten av august 2022. Signerte avtaler om erstatningssum vil være på plass før det fattes endelig vedtak om vern av området. Når erstatningssummen er avtalt, vil denne normalt bli utbetalt kort tid etter at det er fattet vernevedtak i statsråd.

Verneprosessen

Oppstart av verneprosess

Statsforvalteren i Agder meldte oppstart av verneprosess for opprettelse av Iverstadfjellet naturreservat, samt utvidet vern av Urfjellheia og Dalsheia naturreservat og Vakerknatten og Nøklefjell naturreservat den 15.12.2021. Oppstartsmeldingen ble sendt ut til grunneiere og øvrige direkte berørte parter; deriblant Risør kommune, Tvedestrand kommune, Agder fylkeskommune samt andre aktuelle lokale lag og foreninger. Melding om oppstart av verneplanarbeid ble annonsert i Agderposten, Tvedestrandsposten og Aust-Agder Blad.

Det kom inn totalt fire innspill til oppstartsmeldingen. Ingen av de berørte kommunene eller Agder fylkeskommune har uttalt seg til oppstartsmeldingen. En sammenfatning av hovedinnholdet i innspillene og Statsforvalterens vurdering av kommentarene følger nedenfor.

Endringer etter oppstartsmelding

Etter innspill fra skogeier i opprinnelig foreslått verneområde ved Vakerknatten og Nøklefjell, er det tegnet inn to nye stier i området på vernekartet. Vakerknatten og Nøklefjell naturreservat er formelt ikke vedtatt opprettet enda. Statsforvalteren tar derfor sikte på å legge tilrådning for utvidelsesdelen til den som allerede er sendt inn til Miljødirektoratet, slik at de to delområdene forhåpentligvis kan vernes samtidig.

Sammendrag av innkomne innspill

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) kan ikke se at verneforslaget for Iverstadfjellet naturreservat samt utvidelse av Vakerknatten og Nøklefjell naturreservat eller utvidelse av Urfjellheia og Dalsheia naturreservat, berører registrerte forekomster

av mineralske ressurser, bergrettigheter eller masseuttak i drift. Ut fra forelagt informasjon i oppstartsmeldingen, kan de heller ikke se at verneplanene vil omfatte uttak av masse som er omfattet av mineralloven. De har derfor ingen merknader til forslag om opprettelse av de tre aktuelle verneområdene, men ber om å få saken oversendt på nytt når den legges ut til offentlig høring.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har gått gjennom oppstartsmeldingen for de tre foreslåtte områdene med tanke på eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner mm. Så langt NVE kjenner til er det ingen energi- og vassdragsinteresser som blir berørt av de tre verneforslagene. NVE gjør videre oppmerksom på at det er Agder Energi Nett AS som har områdekonsesjon innenfor de tre foreslåtte verneområdene. De er videre positive til at både Agder Energi Nett AS og Statnett SF er inkludert som mottakere på oppstartsmeldingen og oppfordrer disse aktørene til å uttale seg om verneforslagene.

Språkrådet har ingen merknader til at navnet Vakerknatten og nøklefjell naturreservat og Urfjellheia og Dalsheia naturreservat videreføres som navn på de to verneområdene som foreslås utvidet. De har heller ingen merknader til Iverstadjellet naturreservat siden navnet passer på området og at dette er tilrådd skrivemåte i Sentralt stedsnavnregister.

Agder Energi Nett AS spiller inn at de p.t ikke har linjer, kabler eller fremtidige planer om å etablere energianlegg som kan komme i konflikt med de tre foreslåtte verneforslagene.

Statsforvalterens kommentarer til innspillene

Innspillene som kom inn til oppstartsmeldingen var få, og inneholdt heller ikke vesentlige merknader som har ført til endringer i verneforskrift eller avgrensning av de tre foreslåtte verneområdene. Statsforvalteren mener derfor at det ikke er behov for å kommentere innspillene mer utfyllende. Dersom det kommer inn mer konkrete merknader i høringsfasen, vil disse bli kommentert når vi sender over vår tilrådning for vern til Miljødirektoratet.

Områdebeskrivelser

Iverstadjellet naturreservat

Det foreslåtte verneområdet Iverstadjellet, ligger ved Sandvann og Sjøvåg gård på Søndeled i Risør kommune. Tilbudsområdet som ble undersøkt for verneverdier bestod av to ulike delområder, der det ene strekker seg fra Sjøvåg, over Iverstadjellet og nord til Ansteinvannet, mens det andre ligger på østsiden av Sandvann og omfatter arealene øst for Sandstølliene, Varden og Bastdalen.

Skogbildet i verneforslaget er variert, noe som skyldes ulik grad av påvirkning over tid. I de partiene der skogen er eldst, finnes det lommer med naturskogspregede gammelskog. Iverstadjellet naturreservat omfatter flere kjerneområder med store naturkvaliteter knyttet til gammel, rik edelløvsog av ulike utforminger (lågurteikeskog, rasmarklindeskog m.fl.), gammel eikeskog og gammel ospedominert skog. Den gamle eikeskogen nær Sjøvåg er velutviklet og omfatter relativt storvokste trær. Her er det også funnet flere sjeldne sopparter knyttet til gamle eiketrær og til den registrerte lågurt-eikeskogen. Artsmangfoldet i det foreslåtte verneområdet samlet sett er også relativt høyt, med funn av 13 rødlista sopparter. På bakgrunn av de dokumenterte forekomstene av rik lågurtvegetasjon i feltsjiktet i kombinasjon med gammel, storvokst eikeskog, har området også potensiale for funn av flere krevende og sjeldne sopparter i disse skogsmiljøene.

De største kvalitetene ved området er forekomstene av gammel rik, edelløvsog. En kan spesielt trekke fram flere større og sammenhengende partier med den rødlista naturtypen frisk, rik edelløvsog og funn av et stort antall rødlista sopparter knyttet til denne skogtypen. Iverstadjellet er vurdert som et verneverdig område med nasjonal verdi (***) , og vil bidra til å dekke inn mangler i skogvernet i Agder knyttet til rik edelløvsog, gammel eikeskog samt eldre ospedominert skog. Av de generelle manglene i skogvernet i Norge, vil området bidra til å fange opp skog i lavereliggende områder og skog på høy bonitet.

Urfjellheia og Dalsheia naturreservat - utvidelse

Det foreslåtte utvidelsesområdet, ligger sør for eksisterende naturreservat på Dalsheia-siden, og strekker seg omtrent sørover til Nedre Lindbekk på Søndeled i Risør kommune. Arealet som nå er foreslått vernet omfatter to naturtypelokaliteter med svært høy verdi (A-verdi). Lokalitetene, en rik edelløvsog og en granblandingsskog, er sist kartlagt gjennom den nasjonale edelløvsogs-kartleggingen i 2010, og gjennom Risør kommunes naturtypekartlegging i 2013

Utvidelsesområdet sør for Dalsheia omfatter en av de rikeste eik-lindeskogene på finkornet rasmark på Sørlandet. Edelløvskogen innenfor naturtypelokaliteten er en spesielt rik og velutviklet eik-lindeskog, i hovedsak som en overgangstype mellom rik rasmarklindeskog og rik lågurteikeskog. Lokaliteten har en frodig og artsrik edelløvsogsflora, samt et betydelig potensial for funn av trua, rødlistede jordboende sopper. Helt sør i tilbudsområdet finner vi en rikere type boreonemoral granblandingsskog med langt framskredet naturskogspreg. Tresjiktet er nokså jevnt fordelt mellom gran, eik, lind, ask (NT), hassel, spisslønn, dunbjørk, hengebjørk og osp. Feltsjiktet er rikt, med arter som blant annet blåveis, myske, markjordbær og sanikel. Det er funnet flere truede sopparter i lokaliteten, og det er trolig stort potensial for flere funn.

Utvidelsen av Urfjellheia og Dalsheia naturreservat har verneverdier av høy verdi, tilsvarende regional verneverdi (**), og vil bidra til å dekke opp de generelle manglene i skogvernet knyttet til lavereliggende skog (hele arealet). Av de dokumenterte manglene med hensyn til prioriterte skogtyper for vern i Agder, vil området bidra til økt vern av rik edelløvsog samt en lokalitet med gammel, rik granblandingsskog.

Vakerknatten og Nøklefjell naturreservat – utvidelse

Foreslått utvidelsesområde ligger vest for tilrådt verneforslag for Vakerknatten og Nøklefjell naturreservat. Området ligger om lag en kilometer øst for Østebø i Tvedestrand kommune, og i overkant av en kilometer sør for kommunegrensa til Vegårshei.

Vegetasjonen i det foreslåtte naturreservatet domineres av fattige typer som blåbærskog, blåbæreikeskog og bærlyngskog, men i mosaikk med lågurtvegetasjon. Skogen er aldrende, men med få gamle trær og generelt lite død ved. Dødvedandelen er noe høyere i partier med innslag av osp og eldre løvtrær. Enkelte hule eiker og gamle eiketrær over 150 år ble registrert under kartleggingen. De største vernekvitetene i området er knyttet til kjerneområdene der det er registrert forekomster av den trua naturtypen lågurtedelløvskog (lågurt-eikeskog). To av disse kjerneområdene er i sin helhet registrert i utvidelsesområdet, mens de to øvrige inngår i allerede kartlagte kjerneområder i den opprinnelige delen av reservatet.

Samlet er det foreslåtte naturreservatet ved Vakerknatten og Nøklefjell vurdert som et verneverdig område med regional verdi (**). Området oppfyller de generelle manglene i skogvernet nasjonalt knyttet til lavereliggende skog og skog på høy bonitet. Det vil videre bidra til å dekke inn manglene i Agder på bakgrunn av relativt store forekomster av den rødlista skogtypen lågurtedelløvskog (lågurt-eikeskog) og gammel eikeskog.

Verneforskrifter

Forskrift om vern av Iverstadfjellet naturreservat, Risør kommune, Agder

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62 [og § 77]. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av gammel eikeskog, rik edelløvskog og ospedominert skog. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne, sårbare og trua arter knyttet til gammel eikeskog.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Risør kommune: 48/1, 48/3, 48/4, 49/4

Naturreservatet dekker et totalareal på 1279 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Risør kommune, hos Statsforvalteren i Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser

- a. vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt
- b. dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt
- c. det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende
- d. bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for

- a. sanking av bær og matsopp
- b. jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk
- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk

- d. vedlikehold av eksisterende veier, traktorsleper, stier og andre anlegg og innretninger i henhold til standard på vernetidspunktet
- e. vedlikehold av eksisterende gjerder
- f. opplag av båter nord for Nordstøkilen i Sandvann
- g. bålrensning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende regelverk
- h. beiting
- i. utsetting av saltsteiner
- j. forsiktig rydding av småbusker og kvist i siktgater på jaktposter i forbindelse med storviltjakt
- k. oppsetting av midlertidige mobile jakttårn

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel

- a. motorisert ferdsel til lands er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy
- b. sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende veier og stier

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for

- a. nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- b. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, og med traktor og ATV på eksisterende traktorveier og traktorsleper avmerket på vernekartet
- c. landing og start med Forsvarets luftfartøy

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til

- a. istandsetting og vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- b. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk
- c. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd bokstav b
- d. hogst av etablerte plantefelt
- e. merking og rydding av nye stier
- f. avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 andre ledd bokstav d
- g. oppsetting og vedlikehold av gjerder
- h. øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd
- i. nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav d, e og § 7 bokstav a, b, d, e og g

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet.

Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

Forskrift om vern av Urfjellheia og Dalsheia naturreservat, Risør kommune, Agder

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62 [og § 77]. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av rik edelløvskog, med forekomster av eik-lindeskog, alm-lindeskog og rasmarklindeskog, samt gammel barskog.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Risør kommune: 46/37, 46/32, 46/33, 48/1, 48/4, 49/3

Naturreservatet dekker et totalareal på 2028 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Risør kommune, hos Statsforvalteren i Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser

- a. vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt
- b. dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt
- c. det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende
- d. bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for

- a. sanking av bær og matsopp
- b. jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk
- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk
- d. vedlikehold av eksisterende bygninger, veier, stier og andre anlegg og innretninger i henhold til standard på vernetidspunktet
- e. merking, rydding og vedlikehold av stier og veier som eksisterte på vernetidspunktet
- f. bålbrekking med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk

- g. beiting
- h. utsetting av saltsteiner
- i. forsiktig rydding av småbusker og kvist i siktgater på jaktposter i forbindelse med storviltjakt
- j. oppsetting av midlertidige mobile jakttårn

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel

- a. motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy
- b. sykling, ridning og bruk av hest er forbudt, utenom på eksisterende veier og stier avmerket på vernekartet

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulans-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for

- a. nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- b. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, og med traktor og ATV på eksisterende traktorveier avmerket på vernekartet.
- c. landing og start med Forsvarets luftfartøy
- d. Nødvendig uttransport av tømmer fra bakenforliggende skog på eiendom 48/1 på eksisterende traktorvei avmerket på vernekartet

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til

- a. istandsetting og vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- b. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk
- c. nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd bokstav b
- d. hogst av etablerte plantefelt
- e. merking og rydding av nye stier
- f. avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 andre ledd bokstav d
- g. oppsetting og vedlikehold av gjerder
- h. Nødvendig felling av trær som står i fare for å falle over eksisterende hus på gnr/bnr 46/33 i Bjørndalen
- i. øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd
- j. nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav d,e, h og § 7 bokstav a, b, d, g og h.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 27. november 2020 nr. 2521 om vern av Urfjellheia og Dalsheia naturreservat, Risør kommune, Agder.

Forskrift om vern av Vakerknatten og Nøklefjell naturreservat, Tvedestrand kommune, Agder

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av rik edelløvskog i lavlandet. Den rødlistede naturtypen lågurtedelløvskog er dominerende vegetasjonstype i tilknytning til Vakerknatten.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Tvedestrand kommune: 49/2 og 50/4

Naturreservatet dekker et totalareal på 531 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Tvedestrand kommune, hos Fylkesmannen i Agder, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Sanking av bær og matsopp.
- b. Jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.
- c. Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d. Vedlikehold av eksisterende stier samt andre anlegg og innretninger i henhold til standard på vernetidspunktet.
- e. Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.
- f. Beiting.

- g. Utsetting av saltsteiner.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel til lands er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b. Sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende veier og stier.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c. Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a. Istandsetting og vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- b. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- c. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd b.
- d. Hogst av etablerte plantefelt.
- e. Merking og rydding av nye stier
- f. Gjenoppføring av gammel høyløe (Bjønjasbua).
- g. Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- h. Oppsetting og vedlikehold av gjerder.
- i. Øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd.
- j. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 d og § 7 a, b, d, f og h.
- k. Nødvendig motorferdsel på traktorslepe i forbindelse med nødvendig vedlikehold og reparasjon av dam i utløpet av Sjøstadvann.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikraftredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.